Teollisuusliitto ry

Lausunto

Asia: HE 164/2024 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskevien lakien muuttamisesta

Teollisuusliitto kiittää mahdollisuudesta toimittaa kirjallinen lausunto ja saapua kuultavaksi eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokuntaan tiistaina 12.11.2024 klo 10.30.

Hallituksen esityksen perusteella tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta annettuun lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset eri viranomaisten tehtävistä sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamisen valvonnassa sekä valvontaseuraamuksista ja säännös maatilojen neuvontapalvelujen valvontaseuraamuksista. Esityksen mukaan sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattaminen yhtenä tuen tai korvauksen saamisen ehtona lisättäisiin Euroopan unionin suorista viljelijätuista annettuun lakiin ja eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista annettuun lakiin.

Sosiaalisen ehdollisuuden vaatimus tuen myöntämisen edellytykseksi on Teollisuusliiton näkökulmasta odotettu edistysaskel. Maa- ja puutarhatalouden työntekijöiden työehtojen, -terveyden ja -turvallisuuden nostaminen ympäristön- ja eläintensuojeluun liittyvien ehtojen rinnalle on oikeudenmukaista ja ensiarvoisen tärkeää Suomessa, jossa maa- ja puutarhataloutta voidaan pitää riskialoina työperäisen hyväksikäytön osalta. Asiaa on syytä korostaa alojen huomattavan ulkomaalaistaustaisen työvoiman määrän vuoksi. Etenkin työntekijän oleskelulupien ja kausityölupien varassa olevia voidaan pitää erityisen haavoittuvassa asemassa olevina.

Teollisuusliiton kokemuksen mukaan maa- ja puutarhataloudessa sekä työnantajilla että etenkin ulkomaalaistaustaisilla työntekijöillä on usein huomattavan heikko työlainsäädännön, yleissitovien työehtosopimusten sekä työturvallisuusmääräysten tuntemus. Näin ollen neuvontapalvelu tuenhakijoille on ensiarvoisen tärkeää. Maa- ja puutarhatalouden työehdoista neuvottelevat ja ehtoja tulkitsevat kuitenkin työmarkkinaosapuolet. Näin ollen pelkästään direktiivien 2019/1152, 89/391/ETY ja 2009/104/EY mukaisten velvoitteiden tarkastelu ei takaa työntekijöiden tosiasiallisten työehtojen ja työturvallisuuden toteutumista. Vaarana on, että sosiaalinen ehdollisuus jää kauaksi työntekijöiden todellisuudesta.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteen 7 mukaan työntekijöillä on työsuhteensa alussa oikeus saada kirjallisesti tiedot työsuhteesta johtuvista oikeuksistaan ja velvoitteistaan. Teollisuusliitto tukee MTK:n aiemmin antamaa lausuntoa kirjallisen työsopimuksen vaatimuksesta, sillä maaseutuelinkeinojen ja puutarha-alan yleissitovien työehtosopimusten perusteella kirjallinen työsopimus on pakollinen. Hallituksen esityksen mukaan MTK:n esittämää ei ole kuitenkaan päätetty edistää.

Hallituksen esityksen mukaan aluehallintoviraston työsuojelun tehtäviä hoitava vastuualue valvoisi sosiaalisen ehdollisuuden vaatimusten noudattamista tuenhakijoihin jo muutoinkin kohdistuvien työsuojelutarkastusten yhteydessä. On arvioitu, että valvonta voidaan toteuttaa

aluehallintovirastojen työsuojelun tehtäviä hoitavien vastuualueiden toimesta olemassa olevien resurssien puitteissa. Teollisuusliitto pitää toimivaltaista työsuojeluviranomaista osaavana ja oikeana tahona, mutta haluaa nostaa esille huolen viranomaisen rajallisista resursseista lisätehtävien osalta.

Helsingissä, 6.11.2024

Riikka Vasama, ulkomaalaistaustaisen työvoiman yksikön päällikkö